

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

1. posiedzenie 3. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 3. marca 1892.

Treść: Zagajenie. Powołanie prowizorycznych sekretarzy. — Mowa księcia Marszałka. — Mowa JE. Namiestnika. — Upoważnienie Sejmu do złożenia kondolencyi z powodu strat w rodzinie Cesarzowej. — Oddanie czci zmarłym członkom Sejmu. — Urlopy pp.: hr. Reya, Stanisława hr. Tarnowskiego młodszego, Słoneckiego, Antoniego hr. Wodzickiego, księcia Czartoryskiego i Brykczyńskiego. Pierwsze czytanie przedłożeń rządowych: Projekt ustawy łowieckiej dla Królestwa Galicyi i projektu ustawy o wymogach dla zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży ustanowionej dla ochrony kultury krajowej. — Pierwsze czytania przedłożeń Wydziału krajowego: 1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29. Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem. — 2. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych. — 3. Sprawozdanie Wydziału krajowego z przedłożeniem petycyi gminy miasta Przemyśla o pozwolenie na pobór opłat od przedstawień teatralnych i innych widowisk publicznych w celu uposażenia domu przytułku i pracy, ufundowanego ku uczczeniu czterdziestoletniej rocznicy wstąpienia na tron Jego Cesarzowej i Królewskiej Mości. — 4. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia upoważnienia gminie Lanckoronie do rozdzielenia ekwiwalentu serwitutowego pomiędzy pojedynczych uprawnionych członków gminy. — 5. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osad powstałych wskutek rozparcelowania dóbr tabularnych „Hołosków i Mołodółów“ w powiecie nadwórniańskim ze związku tychże gmin i utworzenia z tych osad nowej samoistnej gminy pod nazwą „Dobrowola Hołoskowska“. — 6. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Wulka turebska ze związku gminy Turbia w powiecie tarnobreskim i utworzenia z niej samoistnej gminy. — 7. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia przysiółka Dobrucowej ze związku gminy Zimnowody w powiecie jasielskim a przydzielenia go do gminy Tarnowca tego powiatu. — 8. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie nadania gminie miasteczka Andrychów prawa poboru opłaty gminnej od posiadania psów. — 9. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Podlipce o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 855 zł. 60 ct. należącej się gminie Budapeszt za utrzymanie nieletnich sierót po Bartłomieju Wilku. — 10. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszy krajowych za rok 1889. — 11. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszy krajowych za rok 1890. — 12. Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1892. — 13. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przedłużenia do końca roku budżetowego 1892 niektórych kredytów budowlanych przyznanych w budżecie na rok 1891. — 14. Sprawozdanie Wydziału krajowego o odbiorze zarządu funduszy indemnizacyjnych. — 15. Sprawozdanie Wydziału

krajowego w przedmiocie przedłożonego przez c. k. Rząd zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego za rok 1890. — 16. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie preliminarzy funduszków indemnizacyjnych na rok 1892. — 17. Sprawozdanie Wydziału krajowego o reorganizacji oddziału rachunkowego i kasowego. — 18. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie reformy systemu rachunkowości funduszków krajowych. — 19. Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1890 do 31. października 1891 roku. — 20. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 9. ustawy krajowej o konkurencji kościelnej i parafialnej z dnia 15. sierpnia 1866 Nr. 28. Dz. ust. kraj. — 21. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie kredytu dodatkowego dla funduszu szkolnego krajowego na rok 1891 w celu uregulowania płac nauczycielskich na podstawie rezultatów ostatniego spisu ludności. — 22. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie preiostoczenia 7-klasowej szkoły żeńskiej w Brodach na 8-klasową szkołę wydziałową. — 23. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin względemniżenia prestacji na płace nauczycieli. — 24. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj emerytowanych nauczycieli, tudzież wdów i sierót po nauczycielach szkół ludowych o udzielenie lub podwyższenie emerytury a względnie daru z łaski. — 25. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacji Stanisława hr. Skarbka za rok 1888. — 26. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacji St. hr. Skarbka za rok 1889. — 27. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie reorganizacji oddziału technicznego Wydziału krajowego i technicznej służby dróg krajowych. — 28. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Reprezentacji powiatu sanockiego i nowotarskiego w przedmiocie datku ofiarowanego w r. 1880 na rzecz wykupna gruntów pod kolej transwersalną. — 29. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy dróg ważnych dla stacyi klimatycznej w Zakopanem. — 30. Sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym. — 31. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie deklaracji co do umieszczenia klinik przy szpitalu powszechnym we Lwowie dla przyszłego fakultetu medycznego wszechnicy lwowskiej. — 32. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia na oddziale położnic lwowskiego szpitala powszechnego dwóch stałych miejsc po 120 zł. dla akuserek, które ukończyły naukę z najlepszym postępem. — 33. Sprawozdanie Wydziału krajowego z obrad ankiety zwołanej na polecenie Wysokiego Sejmu w przedmiocie zbadania urządzeń lekarskich i administracyjnych krajowego Zakładu obłąkanych w Kulparkowie, tudzież o wydanych przez Wydział krajowy zarządzeniach oraz z przedstawieniem odpowiednich wniosków. — 34. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie oparkania parku zakładowego w Kulparkowie. — 35. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie naprawy organów w kościele szpitala św. Łazarza w Krakowie. — 36. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie osuszenia frontowej ściany starego gmachu szpitala św. Łazarza w Krakowie. — 37. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia w szpitalu św. Łazarza w Krakowie jeszcze jednej posady sekundaryusza II. klasy i jednej akuszerki. — 38. Sprawozdanie Wydziału krajowego o budynkach szpitali prowincjonalnych. — 39. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia sybweny na pokrycie blachą dachu nad zakładem głuchoniemych we Lwowie. — 40. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wnioskach do zmiany sejmowej ordynacji wyborczej i statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 r. tudzież dodatku do statutu krajowego z tej samej daty. — 41. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciach rachunkowych galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1890 z przedłożeniem preliminarzy tego funduszu na rok 1892. — 42. — Sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu ustawy z dnia 20. marca 1891. Nr. 35. Dz. ust. kr. o poborze krajowych opłat konsumcyjnych. — 43. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku posła Sawczaka i tów. w przedmiocie zmiany kompetencji sądów powołanych do judykatury w sprawach o czyny karygodne wedle ustaw z dnia 29. lutego 1880. Nr. 35. i 37. Dz. u. p. a względnie ustawy z 24. maja 1882. Nr. 51. Dz. ust. p. — 44. Sprawozdanie Wydziału krajowego o projekcie ustawy tyżającej się ulg legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych. — 45. Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o zakupienie parceli gruntu z realności należącej do fundacji św. Łazarza we Lwowie pod lk. 70¹/₄ i przyłączenie jej do obszaru gmachu c. k. żandarmeryi. — 46. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Reprezentacji gminnej miasteczka Rozdołu i kilku gmin okolicznych w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Starostwa z Żydaczowa do Rozdołu. — 47. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Zygmunta Pruszyńskiego i innych w sprawie ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego z siedzibą w Skrzydlniej. — 48. Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie c. k. Rządowi opinii względem ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego w Żołyni. — 49. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Zwierzchności gminy Jabłonowa i okolicznych gmin w sprawie ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego

w obrębie c. k. Starostwa kołomyjskiego z siedzibą w Jabłonowie. — 50. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji mieszkańców powiatu sokalskiego w sprawie utworzenia nowego c. k. Sądu powiatowego w Krystynopolu. — 51. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy i obszaru dworskiego Wilamowice i innych w sprawie utworzenia w tej miejscowości nowego Sądu powiatowego. — 52. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy Wielkie Oczy i okolicznych gmin w sprawie przeniesienia siedziby Sądu powiatowego z Krakowca do Wielkich Ócz. — 53. Sprawozdanie Wydziału krajowego o przeniesieniu gminy i obszaru dworskiego Bałuczyn z okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Złoczowie do okręgu Sądu powiatowego w Glinianach i Starostwa w Przemyślanach. — 54. Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Machliniec z okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju do okręgu Reprezentacji powiatowej w Żydaczowie. — 55. Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu Reprezentacji powiatu we Lwowie do okręgu Reprezentacji powiatowej w Gródku. — 56. Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o przeniesienie gminy i obszaru dworskiego Zalesie z okręgu Sądu powiatowego w Złotym Potoku do okręgu Sądu powiatowego w Monasterzyskach. 57. Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie c. k. rządowi opinii względem przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Pivoda z okręgu Sądu powiatowego w Sieniawie do okręgu Sądu powiatowego w Jarosławiu. — 58. Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o uchwalenie rezolucji do c. k. Rządu w sprawie ustanowienia c. k. Trybunału I. instancyi z siedzibą w Czortkowie i ośmiu c. k. Sądów powiatowych, co do których Wysoki Sejm już poprzednio udzielił c. k. Rządowi swą opinię. — Uchwalenie wyboru komisji sejmowych. — Wniosek nagłący p. Kramarczyka o dodatek drożyniany i polepszenie bytu nauczycieli ludowych. — Wniosek pp. Zolla i Madeyskiego z projektem do ustawy o polepszeniu bytu nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych. — Wniosek p. Asnyka z projektem do ustawy o polepszeniu bytu nauczycieli ludowych i wydziałowych. — Wniosek p. Grossa z rezolucjami zastrzegającymi regularne co roku zwoływanie Sejmu. — Wniosek p. Sawczaka i tow. o założenie jednego ruskiego gimnazjum. — Wniosek p. ks. Kowalskiego o polepszenie bytu nauczycieli ludowych. — Uchylenie nagłości wniosku p. Kramarczyka. — Porządek dzienny 2. posiedzenia.

Początek o godzinie 12. min. 15.

Ze stony c. k. Rządu: JE. Kazimierz hr. Badeni, c. k. Namiestnik

Marszałek krajowy: JE. Książę Eustachy Sanguszko.

Sekretarze przez JE. ks. Marszałka powołani: p. Stanisław Jędrzejowicz, Dr. Fr. Paszkowski, Dr. Włodzimierz Kozłowski i Ksenofont Ohrymowicz.

Obecnych posłów 112.

JE. Książę Marszałek. Najwyższem postanowieniem z dnia 15. lutego b. r. zostały Sejmy krajowe a między innymi Sejm galicyjski zwołane na dzień 3. marca. Ponieważ komplet wymagany regulaminem jest dostateczny, otwieram pierwsze posiedzenie trzeciej sesyi, szóstego peryodu Sejmu galicyjskiego. Zapraszam na sekretarzy prowizorycznych posłów: Stanisława Jędrzejowicza, Franciszka Paszkowskiego, Włodzimierza Kozłowskiego, posła Korola. (Posła Korola nie ma w Izbie. Inni wymienieni obejmują miejsce sekretarzy). Ponieważ posła Ko-

rola nie ma, proszę posła Ohrymowicza. (Poseł Ohrymowicz zajmuje miejsce sekretarza).

Wysoki Sejmie!

Witając Panów po raz wtóry z tego miejsca, wyrazić muszę na samym wstępie ubolewanie, że w roku przeszłym Sejm galicyjski nie był zwołany i nie mógł zatem dopełnić swego zadania konstytucyjnego, na czem prawidłowy tok spraw krajowych nie mało cierpi.

Wyrażając to ubolewanie, wyrażam zarazem i nadzieję, że się to nie powtórzy, (brawo) i że Sejmy, które stanowią część składową konstytucyjnego organizmu państwa, nie mniej istotną jak inne, co roku zwoływane będą.

Opieram zaś te nadzieje na przekonaniu, że cesarsko-królewski Rząd nie z chęci ubezwładnienia Sejmów, osłabienia ich powagi i odjęcia im znaczenia to uczynił, ale z powodu okoliczności, których tu nie powtarzam, gdyż są Panom dostatecznie znane. Powody te jednak są już dziś usunięte i mieć powinniśmy nadzieję, że Sejm nasz raz jeszcze w tym roku zwołany zostanie i będzie mógł w czasie właściwym u-

chwalić budżet na rok przyszły, co dla normalnego spraw toku jest koniecznem. (Brawo.)

Winienem rozpoczynając tę sesję sejmową, dać tej Wysokiej Izbie choć bardzo pobieżnie obraz działalności Wydziału krajowego.

Z pomiędzy licznych uchwał ubiegłego Sejmu doniosłe miała znaczenie nowa instrukcja dla Wydziału krajowego. Było rzeczywiście na czasie urząd stosunkowo młody, jakim jest Wydział krajowy, którego agendy z każdym rokiem się mnożyły a zastęp urzędników niepomiernie wzrastał, cokolwiek zreorganizować i w pewne więcej ściśle formy ująć. Tej myśli dał Wysoki Sejm wyraz, uchwalając na ostatniej sesji nową instrukcję. Zmiany w niej zawarte zostały wszystkie w ciągu roku przeszłego w życie wprowadzone powoli i stopniowo.

Najważniejszą z tych reform było wprowadzenie starszych urzędników w Departamentach i zorganizowanie ważniejszych działów administracyjnych w osobne biura. Biur takich z kierownikami na czele jest trzy: gminne, drogowe i szpitalne.

Zaprzeczyć się nie da, że przez to zarządzenie administracja tych trzech niezmiernie ważnych działów na sprężystości i jednolitości kierunku zyskać musiała.

W uzupełnieniu tej organizacyi przychodzi obecnie Wydział krajowy do Wysokiego Sejmu z projektami, których celem ostateczne regulowanie dwóch bardzo ważnych działów: biura technicznego drogowego i służby krajowej melioracyjnej.

Pierwsze z tych biur, oddawna już istniejące, miało dotychczas organizację prowizoryczną a reorganizacja jego była już przed kilku laty przez tyloletniego a tak zasłużonego kierownika departamentu drogowego hr. Władysława Badeniego zamierzona, lecz z powodu choroby i śmierci jego nie został ten projekt Wysokiemu Sejmowi przedłożony.

Biuro melioracyjne, jedna z najmłodszych kreacji Wydziału krajowego, funkcjonowało i funkcjonuje dobrze od swego założenia, nie zostało jednak ujęte w organizację biurową; dziś kiedy czynności tego biura coraz się rozszerzają, kiedy państwowy fundusz melioracyjny się zwiększył, a sprawa regulacyi wód i drenowania coraz szersze zastosowanie i uznanie w kraju zyskuje, — wydało się Wydziałowi krajowemu na

czasie zorganizować je jednolicie, postawić na jego czele kierownika i stworzyć ramy organizacyi, któraby i rozszerzonej w przyszłości akcyi melioracyjnej odpowiedzieć mogła.

Kiedy już mowa o organizacyi Wydziału krajowego, to wspomnąć mi tu wypada, że w roku zeszłym pomnożyły się agendy tegoż o dwie bardzo ważne sprawy: zawiadownictwo funduszem indemnizacyjnym i administracja opłat konsumcyjnych krajowych.

Pierwsza zawiadywaną jest przeważnie dotychczasowymi siłami Wydziału krajowego z nieznacznym dodatkiem sił nowych do tej administracyi specjalnie dodanych. Druga zawiadywaną jest wyłącznie siłami dotychczas w Wydziale krajowym pracującymi a jakkolwiek funduszowi krajowemu znacznego dochodu przysparza, to koszta administracyi tego działu są właściwie żadne.

Na ostatek przedkłada Wydział krajowy Wysokiej Izbie poleconą mu przez Sejm reorganizację oddziału rachunkowego, która uzupełnia szereg reform administracyjnych w łonie samego Wydziału.

Uważałem za mój obowiązek zdać sprawę Panom z tej części czynności Wydziału krajowego, która dotyczyła ulepszeń w jego wewnętrznym ustroju dlatego, że o tem w sprawozdaniach Wydziału krajowego znajdziecie tylko częściowe wzmianki, całości nie obejmujące, a jest to sprawa kraj niezawodnie z bliska obchodząca, która Sejm w roku zaprzyszłym bardzo żywo i skutecznie zajmowała.

A teraz przechodzę do przedłożeń Wydziału krajowego a naprzód do budżetu.

Budżet na rok 1892 wykazuje bardzo poważny deficyt, przewyższający o wiele dotychczasowe.

Przypatrując się jednak bliżej temu budżetowi, mniej on się przedstawia niekorzystnym, niżby się na pierwszy rzut oka wydawać mogło. Do charakterystyki jego podnieść trzeba, że zawiera on niedobory zamknięć rachunkowych z lat poprzednich; niczem bowiem innym nie są zwroty funduszom: melioracyjnemu i koszarowemu, a zwroty te przenoszą cyfrę pół miliona.

Inne podwyższenia rozmaitych rubryk są w przeważnej części albo rezultatem obowiązujących ustaw, jak to ma miejsce przy wydatkach na szkoły i na koszta leczenia, albo skutkiem

poprzednich uchwał tej Wysokiej Izby. Są też i pozycje budżetu, które Wydział sam podnieść widział się spowodowany.

Sądzę, że podwyższenia te, jakie Wydział krajowy proponuje, nie powinny nikogo dziwić, jego bowiem pierwszym obowiązkiem jest czuć, aby instytucje, które ta Wysoka Izba do życia powołała, odpowiadały w całej pełni swemu zadaniu, zmiany zaś i ulepszenia z natury rzeczy połączone są zwykle z kosztami.

Nie w Wydziale krajowym, lecz w tym Wysokim Sejmie przede wszystkim regulować można wzrost naturalny budżetu krajowego oraz przyspieszać lub zwalniać tempo jego rozwoju.

Chciałbym, by ta Wysoka Izba z tem przeświadczeniem do uchwalania budżetu przystępowała. (Brawo.)

Uszedłszy już spory kawał drogi, kto wie, czy nie jest na czasie badawczym okiem zlustrować to, co się zrobiło, a zarazem przypatrzeć się szczerze, w jaki sposób to na społeczeństwo i na kraj reaguje i jaki ztąd skutek został osiągnięty; — a jeśli się dojdzie do przekonania, że ten skutek nie jest zupełnie zadawalniający, że może nie całkiem odpowiada podjętym usiłowaniom, — stwierdzić, jaka jest tego przyczyna.

Brak tego skutku może powodować czasem jaka wada organiczna pewnej instytucji; czasem może wina tego leżeć w czem innym, n. p. w społeczeństwie, które z instytucji korzysta dostatecznie nie umie.

Nie dziwiłbym się więc, a nawet pochwaliłbym musiał, gdyby ta Wysoka Izba uderzona wzrostem budżetu postanowiła postępować jeszcze ostrożniej jak dotąd w powoływaniu do życia instytucji nowych. (Brawo.)

Sejm nasz, który w roku przeszłym skończył 30 lat istnienia swojego, zrobił zdaniem mojem co mógł. Czy społeczeństwo zrobiło swoje, w tem pytanie. (Brawo.) Jakkolwiek i tu postęp pewien zaznaczyć można, to jednak nie widzę w łonie tego społeczeństwa tego wysiłku, który jest koniecznym do tego, byśmy na własnych nogach stanęli, — nie widzę tego zastępu liczniejszego ludzi z inicjatywą śmiałą a trzeźwo obrachowaną, z energią i wytrwałością, których dziś każde społeczeństwo posiadać musi, jeśli ma kroczyć naprzód a nawet istnieć.

W młodzieży wychodzącej ze szkół naszych, — nawet fachowych i przemysłowych, —

mało spostrzegam ochoty do rozpoczęcia samostojnej, produktywnej pracy, dla której jeszcze u nas tak szerokie pole się otwiera; więcej za to oglądania się za posadami. (Brawo.)

Toż samo daje się spostrzegać i w przemysle krajowym, który na pomoc krajową lub państwową rachować lubi, a często na braku dzielności i kierownictwa utyka. (Brawo.)

Czas jest wielki, by sobie społeczeństwo, t. j. ogół w kraju, powiedziało, że ani inwestycjami ani szkołami samemi kraju nie podniesiemy, jeśli nie będziemy w stanie wytworzyć zastępu ludzi przedsiębiorczych, do wszelkiej pracy zdolnych z inicjatywą i charakterem. (Brawo.)

Taki zastęp wytworzyć sama szkoła nie potrafi, chyba szkoła życia a społeczeństwo może zmniejszyć wpływy ujemne, jeśli nie wprost demoralizujące, — choć i to często bywa — to przynajmniej paraliżujące, które dziś jeszcze na jednostki częstokroć wywiera.

Chwila po temu, by społeczeństwo z pełnym wysiłkiem się do pracy ekonomicznej wzięło, jest wskazana.

Dwa fakta wielkiej wagi, które zaszły w ciągu dopiero co upłynionego roku, dają nam otuchę lepszej przyszłości, jeśli z nich korzystać będziemy umieli.

Upaństwowienie kolei Karola Ludwika daje nam tańsze transporta oraz gwarancję, że z konkurencją obcą pod względem taryf walczyć będziemy mogli, pozwoli ono zapewne rozwinąć się znacznie ruchowi lokalnemu i umożliwi powstanie licznych przedsiębiorstw.

Drugi fakt — o ile przewidywać można — bezsprzecznie korzystny dla naszego kraju, to traktat handlowy z Niemcami. Prawdopodobnie będzie mógł kraj nasz przeciw znowu eksportować zboże, drzewo i bydło do Szląska i Prus, jak to od niepamiętnych czasów miało miejsce a w skutek sztucznych taryf celnych w ostatnich latach uniemożliwionem zostało.

Jedno z największych podniesień wydatków i to tak w budżecie zwyczajnym, jak nadzwyczajnym, powoduje szkolnictwo. I tak n. p. podniósł Wydział krajowy dotację na stypendya dla kandydatów nauczycielskich o drugie tyle, t. j. do sumy 60.000 zł.

Miejmy nadzieję, że tem podniesieniem nie tylko osiągnięty będzie choć częściowo cel

zarządzenia brakowi sił nowych nauczycielskich, ale także, że ta młodzież, którą w kraju tak ważne i szczerne czeka zadanie, tą pomocą od moralnych chorób ochronioną zostanie, na które rzucona na pastwę losu, niestety nieraz jest narażoną.

Znajdziecie Panowie na Waszych pulpitach przedłożenie, którego celem polepszenie losu tych właśnie nauczycieli, którzy najgorzej materyalnie stoją.

Przedkładając te nowe wydatki Wysokiej Izbie do uchwały, trzymał się Wydział krajowy tradycji tej Wysokiej Izby, która nigdy nie szczędziła ofiar, by szkolnictwo krajowe na wysokości zadania utrzymać, a byt nauczycieli o ile możliwości zabezpieczyć i przynajmniej znośnym uczynić.

W sprawie ulepszeń w stosunkach gminnych przedkłada Wydział krajowy tylko jedną ustawę o policyi ogniowej po wsiach. W sprawozdaniach Wydziału krajowego znajdziecie Panowie powody, dlaczego tylko ta jedna ustawa przedłożoną Wam jest, nie znaczy to jednak, by Wydział spuszczał z oka i inne projekta do ustaw.

Zbierał on i zbiera skrętnie materyały, które — mam nadzieję — posłużą jeszcze do naprawy dalszych naszych stosunków gminnych.

Pocztennych posliw ruskoji narodnocy wy-taju, jak szczo roku, w jich jazyci.

Z waszych ław pry kincy poperednoho Sojmu upały słowa wirnocy dla cerkwy i Monarcha a pojednawczych czuwstw dla druhoji narodnocy, zameszkajuczoji sej kraj wid stolitij spilno z Wamy.

Słowam tym musiw pryplesnuty koždyj, kto maje na ciły dobro kraju.

Ne jest to polityczna programa, ale to może lepsze wid politycznoji programy, jesly bude służyty tłom i pidstawoju do akcyji ne lysz politycznoji, — ale i w szczodennim żytiu.

Tohdy ti słowa, zamineni w diło, możut błahotworno wpłynuty na krajewi widnosyny. (Brawo.)

Kończąc na tem moje przemówienie, upraszam Panów, byście jak zawsze w uczuciu wierności i przywiązania dla uświęconej osoby Najmiłościwiej panującego nam Monarchy, wznieśli za mną potrójny okrzyk:

Najjaśniejszy Pan Cesarz Franciszek Józef I. niech żyje!

(Izba powtarza trzykrotnie okrzyki: Niech żyje! Mnohaja lita!)

JE. p. Namiestnik hr. Badeni. Proszę o głos.

JE. Księżę Marszałek. Głos ma JE. hr. Namiestnik.

JE. hr. Kazimierz Badeni, c. k. Namiestnik:

Wysoka Izbo!

Mam zaszczyt powitać Szanownych Panów w imieniu Rządu, a zanim przystąpię do rzeczowego przedstawienia spraw, na które uwagę szanownych Panów zwrócić pragnę, pozwolę sobie powiedzieć kilka słów o rzeczy, która i mnie na sercu leży.

Już Księżę Marszałek raczył napomknąć w swem przemówieniu o tak późnem zwołaniu Sejmu i o trudnościach i niedogodnościach, które z tego powodu dla gospodarki krajowej wynikły. Nie potrzebuję zapewniać, że Rząd nie lekce-ważył sobie tych wszystkich poruszonych tu względów i dalekim był od zamiaru ukrócania jakiegokolwiek praw krajowych (brawo). Tylko bardzo wyjątkowe okoliczności, nad którymi się rozwodzić nie potrzebuję, gdyż są Wysokiej Izbie aż nadto dobrze znane, złożyły się na to, iż w tak spóźnionym okresie mam zaszczyt Szanownych Panów powitać — mam nadzieję, że tak jak dotąd, tak i w przyszłości pozostanie ten fakt wyjątkowym; proszę wierzyć, że takie są przynajmniej zamiary Rządu (brawo) i niech mi wolno będzie do tego oświadczenia dołączyć prośbę, odemnie już pochodzącą, by Wysoka Izba raczyła to oświadczenie moje przyjąć do wiadomości z tą dobrą wiarą, z jaką je wy-powiadam (brawo).

Przechodząc do spraw pojedynczych, mam zaszczyt przedewszystkiem złożyć do łaski marszałkowskiej dwa przedłożenia rządowe:

Pierwszem z nich jest ustawa łowiecka, którą szan. Panowie już w ręku macie. Potrzeba tej ustawy była już kilkakrotnie w tej Wysokiej Izbie podnoszoną i zaznaczaną, a to ze stron rozmaitych, tak ze strony tych, którzy prawo polowania wykonywują, jak i tych, którzy cierpią z powodu szkód przez zwierzynę wyrządzanych. Już sam fakt, że przepisy co do szkód, datują się jeszcze z wieku przeszłego, przepisy zaś co do wykonywania polowania wydane były

przed laty mniej więcej czterdziestu, już ta okoliczność sama wskazuje dostatecznie, że wobec zmienionych w międzyczasie stosunków, dążenia ku nowej ustawie są uzasadnione. Ustawa sama jest wynikiem obrad ludzi fachowych, a chociaż jest oparta na ustawach, w innych krajach koronnych obowiązujących, staraliśmy się przecież uwzględnić wszystkie partykularne stosunki naszego kraju. Przy tej sposobności niech mi będzie wolno zwrócić uwagę Wysokiej Izby na okoliczność, że Galicya znajduje się pod tym względem już w wyjątkowem położeniu, gdyż wszystkie prawie kraje koronne, a mianowicie i te, które są najbardziej do naszego zbliżone, mają już taką ustawę.

Druga ustawa traktuje o zatwierdzaniu i zaprzysiężaniu straży, ustanowionej dla ochrony kultury krajowej. Obie te ustawy śmiem polecić łaskawej uwadze Wysokiej Izby, a ks. Marszałka upraszam, by pierwsze czytanie tychże raczył zarządzić w dalszym ciągu posiedzenia.

Z ustaw w roku zeszłym przez Wysoką Izbę uchwalonych, nie otrzymała sankcyi ustawa gminna dla miast i miasteczek, nie objętych ustawą z roku 1889.

Nie wątpię, że trudności dadzą się usunąć, gdyż nie są zasadnicze i zależą bardziej od indywidualnego zapatrywania. Nie chcę jednak dalej Wysokiej Izby tą kwestą w tej chwili zajmować, gdyż Wydział krajowy donosi w sprawozdaniu swem, że nie ma zamiaru wystąpić z ponownym projektem tej ustawy w bieżącej sesji sejmowej; będzie zatem czas omawiać tę kwestyę, gdy się stanie rzeczywistą.

Nie otrzymała również sankcyi ustawa uzupełniająca postanowienia ustawy z roku 1874, o zakładaniu i wewnętrznem urządzaniu ksiąg hipotecznych. Sądzę, że co do tej ustawy raczy Wysoka Izba uznać podniesione przez Rząd zarzuty za słuszne a już i Wydział krajowy, przedkładając ponowne sprawozdanie, uwzględnił je.

W sprawach wychowania publicznego pozwalał sobie zwrócić uwagę Szanownych Panów na obydwa sprawozdania Rady szkolnej krajowej, które już w swych rękach macie, a mianowicie, tak o szkołach średnich, jak i o szkołach ludowych za ubiegłe lata szkolne.

Prócz wszystkich szczegółów statystycznych, jest w obydwóch wstępach jasno zaznaczony kierunek, w którym Rada szkolna krajowa

prowadzi sprawy szkolnictwa, pracuje i postępować usiłuje. Są tam i wszystkie ujemne i słabsze strony szczerze i otwarcie wypowiedziane, gdyż Radzie szkolnej zależy na tem, by Wysoka Izba miała jak najdokładniejszy obraz warunków i potrzeb naszego szkolnictwa. W dziale szkół średnich mamy do zaznaczenia założenie trzech nowych gimnazyów, z których gimnazyum we Lwowie i w Podgórzu wejdą w życie z początkiem przyszłego roku szkolnego, gimnazyum w Buczaczu zaś w roku 1893, jeżeli tylko gmina wykończy na czas nowy budynek. Pan Minister oświaty raczył także ustanowić cały szereg nowych posad nauczycielskich (brawo), tak że skargi młodych ludzi, wstępujących do tego zawodu, ustać powinny.

Co do szkolnictwa ludowego najważniejszą jest sprawa stabilizacyi inspektorów okręgowych, która dzięki inicjatywie Koła Polskiego i życzliwemu poparciu Pana Ministra oświaty weszła na tory rokujące urzeczywistnienie tej dawno oczekanej potrzeby. Również i nowe seminarjum nauczycielskie w Samborze powstanie od przyszłego roku szkolnego, a co do drugiego w Krośnie, są pertraktacye w toku.

Brak nauczycieli coraz bardziej czuć się daje i dlatego Rada szkolna zmuszoną była powstrzymać nieco organizowanie szkół nowych w nadziei, że nowe seminarja, powiększenie liczby stypendyów dla kandydatów nauczycielskich i drobne polepszenie bytu nauczycielskiego, podnosząc minimum płacy z 200 na 250 zł. zdołają przysporzyć krajowi nowych sił nauczycielskich. Zależy od Wysokiej Izby, czy raczy te mojem zdaniem, słuszne wnioski uwzględnić a obowiązkiem moim jest wypowiedzieć z tego miejsca, że bez tego co najmniej zastój nastąpić musi.

Budżet państwowy na r. 1892 wykazuje znaczny wzrost przy wydatkach na szkoły przemysłowe w Galicyi a Pan Minister raczył uwzględnić wszystkie wnioski komisji przemysłowej w tej mierze postawione.

Ruch pod tym względem w kraju się wzmaga, co uważam z wielu względów za objaw pocięszający.

Jeżeli w końcu dodam, że Rada szkolna krajowa zajmuje się żywo w tej chwili planami naukowymi dla szkół ludowych, niemniej poprawą książek tak polskich, jak i ruskich, szczególnie dla szkół średnich, nie pozostaje mi jak prosić

Wysoką Izbę, by idąc za zeszłoroczną praktyką, raczyła sprawozdania te przekazać komisji szkolnej. Sądzę, że rady, wskazówki, uwagi i wnioski w sprawach szkolnictwa naszego, które tą drogą będą się dostawać przed Wysoką Izbę, zapewnią najlepiej trwały kierunek i dojrzałe przygotowanie spraw szkolnych.

Sprawa propinacyjna postępuje normalnie; pozostaje nam do wypłacenia z kapitałów wygrodzienia około 1,200.000 zł. w gotówce i 1,800.000 zł. w obligacjach winkulowanych. Czynsze dzierżawne wpływają dobrze. Z ubiegłych dwóch lat pozostało około 10 000 zł. zaległości, co wobec czynszów, wynoszących blisko 7 milionów za dwa lata, nazwać muszę stosunkiem korzystnym. Rok bieżący jest ważnym dla przyszłości funduszu propinacyjnego, z końcem roku bowiem kończą się kontrakta początkowo na lat trzy zawarte, a które stanowią mniej więcej jedną trzecią część sumy całej czynszów dzierżawnych. Dyrekcyja porobiła zawczasu przygotowania, by licytacje odbyły się przeważnie w pierwszej połowie roku i konkurencyja była jak najszersza.

Przedstawiwszy w ten sposób sprawy, o których zdawało mi się, że wspomnieć należy, sądzą, iż Wys. Izba znajdzie w przemówieniu księcia Marszałka i moich wywodach wszystko mniej więcej, co Szanownych Panów zająć w tej sesyi może, i kończę prośbą, by Wysoka Izba jak dotąd, tak i w tej sesyi, na moje gorące i zupełne poparcie w swych prach i obradach rachować zechciała. (brawo ze wszystkich stron).

Pozwalam sobie w końcu przedstawić Szanownym Panom, znanego Panom już zresztą, komisarza rządowego, radcę Dworu hrabiego Łosia i polecam go łaskawym względem Wysokiej Izby.

JE. Książę Marszałek. Przed przystąpieniem do porządku dziennego sądzą, że dam wyraz jednomyślnym uczuciom tej Wysokiej Izby, jeżeli z tego miejsca wspomnę o bolesnych stratach, jakie w ostatnim czasie poniósł Najmiłosciwiej nam panujący dom Cesarski. Wydział krajowy złożył w swoim czasie, gdzie należy wyrazy współczucia. Obecnie upraszam Wysoką Izbę, żeby raczyła przez powstanie upoważnić Prezydium do złożenia u stóp Tronu w imieniu zebranego Sejmu wyrazów kondolencji (Posłowie powstają).

Jeszcze wspomnieć mi wypada o naszych zmarłych:

Z grona członków Sejmu ubył biskup przemyski, ks. Stupnicki, niegdyś wicemarszałek Wysokiej Izby.

Starsi posłowie tej Izby pamiętają jego bezstronną działalność w tym Sejmie.

W ostatnich latach choroba nie pozwoliła mu brać udziału w naszych pracach, zato skierował się ten poważny i głęboki umysł ku pracom i badaniom naukowym, o ile mu czasu pozostawiała piecza nad dyecezyą.

Dalej wyrwała śmierć z pośród nas Władysława hr. Wolańskiego, Czesława hr. Lasockiego i Apolinarego Horwata.

Dwaj pierwsi należeli do tej Izby od lat kilku i skrzętną pracą, gorliwym wypełnianiem poselskich obowiązków pozyskali szacunek swych kolegów w tej Izbie i uznanie swych wyborców.

Obaj żywo zajmowali się sprawami krajowymi tak w Sejmie, jak i po za nim, obaj pozostawiają w swym zakresie działania lukę, która z trudnością zapełnioną zostanie

Ostatni, t. j. poseł Horwat krótko między nami przebywał, choć w życiu autonomicznem powiatowem czas dłuższy obywatelską pracą się zajmował.

Upraszam Panów przez powstanie oddać cześć ich pamięci. (Posłowie wstają).

Dostałem prośby o urlopy od hr. Reya i hr. Stanisława Tarnowskiego młodszego. Proszą obaj z powodu choroby ciężkiej Wysoką Izbę o urlop na cały przeciąg trwania sesyi sejmowej. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Urlopy te są udzielone.

O urlopy 2 tygodniowe proszą pp. Zenon Słonecki i Antoni hr. Wodzicki także z powodu zdrowia i zajęć.

Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Kto jest za udzieleniem urlopów tych, zechce rękę podnieść? (Większość.) Urlopy są udzielone.

Nakoniec uwiadamiam, że 8-dniowych urlopów udzieliłem na żądanie ks. Jerzemu Czartoryskiemu i p. Brykczyńskiemu Stanisławowi.

Teraz przystępujemy do II. punktu porządku dziennego: Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz Stanisław ma głos:

Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz Stanisław (czyta): C. k. Rząd przedłożył:

1. Projekt ustawy łowieckiej dla Królestwa Galicyi. 2. Projekt ustawy o wymogach dla za-

twierdzenia i zaprzysiężenia straży ustanowionej dla ochrony kultury krajowej. (**Aleg. 1. i 2.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała oba te projekta do komisji administracyjnej złożonej z 17 członków.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu III. 1. porządku dziennego.

Pierwsze czytanie przedłożeń Wydziału krajowego: Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874. Nr. 29. Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem. (**Aleg. 3.**)

Sprawozdawca poseł Dr. Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński (czyta):

Pierwsze czytanie następujących przedłożeń Wydziału krajowego: Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z d. 20. marca 1874 Nr. 29. Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji prawniczej z 9 członków złożonej się mającej.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu III. 2. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych. (**Aleg. 4.**)

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji gospodarstwa krajowego z 18 członków złożonej się mającej.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu III. 3. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego z przedłożeniem petycji gminy miasta Przemyśla o zezwolenie na pobór opłat od przedstawień teatralnych i innych widowisk publicznych w celu uposażenia domu przytułku i pracy, ufundowanego ku uczczeniu czterdziestoletniej rocznicy wstąpienia na tron Jego Cesarskiej i Królewskiej Mości. (**Aleg. 5.**)

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z przedłożeniem petycji gminy miasta Przemyśla o zezwolenie na pobór opłat od przedstawień teatralnych i innych widowisk publicznych w celu uposażenia domu przytułku i pracy, ufundowanego ku uczczeniu czterdziestoletniej rocznicy wstąpienia na tron Jego Cesarskiej i Królewskiej Mości.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji gminnej z 13 członków złożonej się mającej.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 4. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia upoważnienia gminie Lanckoronie do rozdzielania ekwiwalentu serwitutowego pomiędzy pojedynczych uprawnionych członków gminy. (**Aleg. 6.**)

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia upoważnienia gminie Lanckoronie do rozdzielenia ekwiwalentu serwitutowego pomiędzy pojedynczych uprawnionych członków gminy.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała wniosek do komisji administracyjnej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 5. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osad powstałych wskutek rozparcelowania dóbr tabularnych „Hołosków i Mołodyłów“ w powiecie nadwórniańskim ze związku tychże gmin i utworzenia z tych osad nowej samoistnej gminy pod nazwą „Dobrowola Hołoskowska.“ (Aleg. 7.)

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osad powstałych wskutek rozparcelowania dóbr tabularnych „Hołosków i Mołodyłów“ w powiecie nadwórniańskim ze związku tychże gmin i utworzenia z tych osad nowej samoistnej gminy pod nazwą „Dobrowola Hołoskowska.“

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji administracyjnej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 6. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Wulka turebska ze związku gminy Turbia w powiecie tarnobrzskim i utworzenia z niej samoistnej gminy. (Aleg. 8.)

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Wulka turebska ze związku gminy Turbia w powiecie tarnobrzskim i utworzenia z niej samoistnej gminy.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji administracyjnej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 7. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia przysiółka Dobrucowej ze związku gminy Zimnowody w powiecie jasielskim a przydzielenia go do gminy Tarnowca tego powiatu. (Aleg. 9.)

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia przysiółka Dobrucowej ze związku gminy Zimnowody w powiecie jasielskim a przydzielenia go do gminy Tarnowca tego powiatu.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji administracyjnej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 8. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie nadania gminie miasteczka Andrychów prawa poboru opłaty gminnej od posiadania psów. (Aleg. 10.)

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie nadania gminie miasteczka Andrychów prawa poboru opłaty gminnej od posiadania psów.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji administracyjnej

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 9. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Podlipce o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 855 zł. 60 ct. należącej się gminie Budapeszt za utrzymanie nieletnich sierót po Bartłomieju Wilku. **(Aleg. 11.)**

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Podlipce o przyjęcie na fundusz krajowy krajowy kwoty 855 zł. 60 ct. należącej się gminie Budapeszt za utrzymanie nieletnich sierót po Bartłomieju Wilku.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji budżetowej z 17 członków wybrać się mającej.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński. Proszę o głos.

JE. Księżę Marszałek. P. Dr. Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński. W myśl §. 49. regulaminu, przedłożenia i sprawozdania Wydziału krajowego odnoszące się czysto do zakresu działania spraw administracyjnych Wysokiej Reprezentacji kraju, a przytem mniejszej wagi, załatwione być mogą bez przedłożenia Wysokiej Izbie i bez drukowania. Wnoszę zatem: Wysoka Izba raczy upoważnić Wydział krajowy, aby tego rodzaju przedłożenia przedstawiał Wysokiej Izbie wprost bez drukowania.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 10. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1889. **(Aleg. 12.)**

Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1889.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji budżetowej.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 11. porządku dziennego.

11. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1890. **(Aleg. 13.)**

Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1890.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji budżetowej.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 12. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1892 **(Aleg. 14.)**

Sprawozdawca p. Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1892.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji budżetowej.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 13. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przedłużenia do końca roku budżetowego 1892. niektórych kredytów budowlanych przyznanych w budżecie na rok 1891. **(Aleg. 15.)**

Sprawozdawca p. Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przedłużenia do końca roku budżetowego 1892. niektórych kredytów budowlanych przyznanych w budżecie na rok 1891.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała do komisji budżetowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 14. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego o odbiorze zarządu funduszków indemnizacyjnych. (Aleg. 16.)

Sprawozdawca p. Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o odbiorze zarządu funduszków indemnizacyjnych.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała do komisji budżetowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 15. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przedłożonego przez c. k. Rząd zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego za rok 1890. (Aleg. 17.)

Sprawozdawca p. Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przedłożonego przez c. k. rząd zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego za rok 1890.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała ten wniosek do komisji budżetowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę

o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 16. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie preliminarzy funduszków indemnizacyjnych na rok 1892. (Aleg. 18.)

Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie preliminarzy funduszków indemnizacyjnych na rok 1892.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała do komisji budżetowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 17. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego o reorganizacji oddziału rachunkowego i kasowego. (Aleg. 19.)

Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o reorganizacji oddziału rachunkowego i kasowego.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała do komisji budżetowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 18. porządku dziennego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie reformy systemu rachunkowości funduszków krajowych. (Aleg. 20.)

Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie reformy systemu rachunkowości funduszków krajowych.

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba odesłała do komisji budżetowej.

JE. Księżę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 19. porządku dziennego.

Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1890 do 31. października 1891 roku. (**Aleg. 21.**)

Sprawozdawca poseł Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec.

Stosownie do zwyczaju, który się tu utarł na ostatnich sesjach Sejmu, stawiam wniosek aby nie wybierać komisji lustracyjnej, ale aby to sprawozdanie Wydziału krajowego stosownie do treści, jaką zawiera, przydzielić kilku komisjom. A mianowicie:

Sprawozdanie z czynności departamentu I. do komisji gminnej, na której wybór został już wniosek postawiony; sprawozdanie departamentu II. komisji budżetowej co do części finansowej a komisji gospodarstwa krajowego co do części rolniczej.

Sprawozdanie z czynności departamentu III. jako zawierające sprawy szkolne wnoszę przydzielić komisji szkolnej, której wybór z 17 członków proponuję.

Sprawozdanie z czynności departamentu IV. komisji drogowej, której wybór z 13 członków należałoby przedsięwziąć, a sprawozdanie z czynności departamentu V. wnoszę przydzielić komisji administracyjnej, a departamentu VI. komisji prawniczej.

P. Trzeciecki. Proszę o głos.

JE. Księżę Marszałek. P. Trzeciecki ma głos.

P. Trzeciecki. Szan. pan sprawozdawca wnosi odesłanie sprawozdania z czynności departamentu V. do komisji administracyjnej.

Wskutek krytyki, którą w ostatnich czasach w Wysokim Sejmie podnoszono odsyłało to sprawozdanie do komisji sanitarnej.

Zapewne tego roku nie będzie komisji sanitarnej i przeto, aby nie popaść w to zło, które się stało kilkakrotnie, należałoby to sprawo-

zдание odesłać do komisji budżetowej. I tak zauważano kilkakrotnie niektóre niezgodności pomiędzy komisją budżetową a komisją sanitarną w rubryce III. wydatków.

Przeszłego roku zgodność między komisjami została utrzymana przez ciągłe porozumiewanie się referentów i przez chodzenie referenta komisji sanitarnej na posiedzenia komisji budżetowej i przeciwnie. Dla tego stawiam wniosek odesłania tego sprawozdania departamentu V. do komisji budżetowej.

P. Dr. Czyżewicz. Proszę o głos.

JE. Księżę Marszałek. P. Czyżewicz ma głos.

P. Dr. Czyżewicz. Chciałem podnieść głos w sprawach, które należą do departamentu V. i pragnę, aby komisja sanitarna była utrzymaną, bo są przedmioty tak czysto sanitarnej natury, że godziwą jest rzeczą, aby ci panowie, którzy się zajmują sprawami sanitarnymi, które nie należą ani do komisji budżetowej, ani do komisji administracyjnej całkiem należeć nie mogą, aby ci panowie mieli możliwość rozpatrzenia się w tych sprawach.

Otóż między przedłoženiami sanitarnymi jest kilka takich przedłożeń, a nawet jest jeden wniosek i sprawozdanie Wydziału krajowego, które wyszło z komisji sanitarnej i do niej napowrót wejść powinno. Dlatego przy tej sposobności proszę, aby komisja sanitarna z 13 członków była utrzymaną i aby do niej odesłano sprawozdanie z czynności departamentu V. jak to było w roku zeszłym.

JE. Księżę Marszałek. Kto popiera wniosek p. Czyżewicza raczy rękę podnieść. (Dostateczna ilość). Wniosek jest poparty. Czy żąda jeszcze kto głosu. (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, pan sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec.

Wydział krajowy proponując odesłanie sprawy do komisji administracyjnej, szedł drogą, która była dawniej utartą. W zeszłym roku zażyczy okoliczności, że sprawy zdrowotne wymagały osobnej komisji i dlatego wybrana została komisja sanitarna.

Nie mam nic przeciw temu, aby została komisja sanitarna wybrana a jeżeliśmy tego

wniosku nie stawiali, to dlatego, że zdawało się zbyt liczny, to dlatego, że zdawało się zbyt liczny, to dlatego, że zdawało się zbyt liczny.

Co się tyczy zamiaru przesłania sprawy do komisji budżetowej, ja z mego stanowiska muszę się oświadczyć przeciw temu zamiarowi

Nie ma bowiem materyi, któraby z natury swojej choć po części nie dotykała komisji budżetowej w jakikolwiek sposób.

Gdyby się wychodziło z tej zasady, że co ma z budżetem jakąkolwiek wspólność, należy odesłać do komisji budżetowej, to musieliśmy zaniechać tworzenia specjalnych komisji i wszystko odesłać do komisji budżetowej. Dlatego oświadczam się przeciw wnioskowi p. Trzecińskiego a jestem za wnioskiem p. Czyżewicza utworzenia komisji sanitarnej z 13 członków.

P. Trzeciński. Proszę o głos.

JE. Książe Marszałek. P. Trzeciński ma głos.

P. Trzeciński. Ja przystępuję do wniosku utworzenia komisji sanitarnej. Postawiłem dlatego mój wniosek, że nie było mowy o utworzeniu osobnej komisji.

JE. Książe Marszałek. Będziemy głosowali najprzód za wnioskiem p. Czyżewicza, czy ma być utworzoną komisja sanitarna. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Podaję pod głosowanie wniosek przydzielenia sprawozdania z czynności Wydziału krajowego tak, jak to proponował p. Chamiec z dodatkiem Dr. Czyżewicza. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje punkt 20.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 9. ustawy krajowej o konkurencji kościelnej i parafialnej z dnia 15. sierpnia 1866 Nr. 28. Dz. ust. kraj. (Aleg. 22.)

Wnoszę odesłanie tego sprawozdania do komisji administracyjnej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Następuje z porządku dziennego punkt 21.

Sprawozdawca p. Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie kredytu dodatkowego dla funduszu szkolnego krajowego na r. 1891 w celu uregulowania płac nauczycielskich na podstawie rezultatów ostatniego spisu ludności. (Aleg. 23.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 22. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przeistoczenia 7-klasowej szkoły żeńskiej w Brodach na 8-klasową szkołę wydziałową (Aleg. 24.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać sprawozdanie do komisji szkolnej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 23. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycjach kilku gmin względemniżenia prestacyi na płace nauczycieli. (Aleg. 25.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem

zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 24. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie petycji emerytowanych nauczycieli, tudzież wdów i sierót po nauczycielach szkół ludowych o udzielenie lub podwyższenie emerytury a względnie daru z łaski. (Aleg. 26.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 25 porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacji Stanisława hr. Skarbka za rok 1888. (Aleg. 27.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 26. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacji St. hr. Skarbka za rok 1889. (Aleg. 28.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, pro-

szę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 27. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Ed. Jędrzejowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Edward Jędrzejowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie reorganizacji oddziału technicznego Wydziału krajowego i technicznej służby dróg krajowych. (Aleg. 29.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji drogowej

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 28. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Ed. Jędrzejowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Edward Jędrzejowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Reprezentacji powiatu sanockiego i notarskiego w przedmiocie datku ofiarowanego w r. 1880 na rzecz wykupna gruntów pod kolej transversalną. (Aleg. 30.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji drogowej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 29. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Ed. Jędrzejowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Edward Jędrzejowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy dróg ważnych dla stacji klimatycznej w Zakopanem. (Aleg. 31.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji drogowej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 30. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Edward Jędrzejowicz (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym. (**Aleg. 32.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji bankowej, któraby miała być wybrana z 13 członków.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 31. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie deklaracji co do umieszczenia klinik przy szpitalu powszechnym we Lwowie dla przyszłego fakultetu medycznego wszechnicy lwowskiej. (**Aleg. 33.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

P. Dr. Czyżewicz. Proszę o głos.

JE. ks. Marszałek. P. Czyżewicz ma głos.

P. Dr. Czyżewicz. To sprawozdanie powinno być przydzielone komisji sanitarnej albo budżetowej. Rozchodzi się o dwie rzeczy t. j. na-przód o to, aby wstawić do budżetu na rok 1892 kwotę 150.000, t. j. pożyczkę, której nikt atakować nie będzie i która z pewnością przejdzie. Następnie rozchodzi się o uregulowanie stosunków między szpitalem uniwersyteckim a szpitalami obecnie istniejącymi. Jest to sprawa czysto sanitarna. Dlatego wnoszę o przydzielenie sprawozdania tego do komisji sanitarnej albo budżetowej.

JE. ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, p. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard. Poseł Czyżewicz stawia dwie alternatywy. Co do pierwszej t. j. odesłania sprawozdania do komisji budżetowej, sprzeciwić się muszę temu w imieniu Wydziału krajowego, ponieważ komisja budżetowa zajmie się układaniem budżetu na rok 1892, a tu nie ma ani jednego centa, któryby z budżetu na r. 1892 miał być wydany. Rozchodzi się tylko o upoważnienie dla Wydziału krajowego, ażeby mógł zawrzeć ze Rządem umowę, wedle której z funduszu krajowego będą miały być pokryte wydatki, jakie dopiero w r. 1894 przyjdą. Zatem na rok 1892 w budżet z tego tytułu nic a nic wejść nie może. Dlatego sędzę, że to nie może być odesłane do komisji budżetowej.

Co do odesłania przedłożenia do komisji sanitarnej, to zgadzam się na tę propozycję, bo są to rzeczy, które ze stosunkami sanitarnymi mają pewną styczność.

JE. ksiązę Marszałek. Jest wniosek odesłania tego sprawozdania do komisji sanitarnej. Poddaję ten wniosek pod głosowanie. Kto się zgadza, zechce rękę podnieść (Większość.) Przyjęty.

Z porządku dziennego następuje punkt 32. Sprawozdawca p. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia na oddziale położnic lwowskiego szpitala powszechnego dwóch stałych miejsc po 120 zł. dla akuserek, które ukończyły naukę z najlepszym postępem. (**Aleg. 34.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść, (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 33 porządku dziennego. P. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z obrad ankiety zwołanej na polecenie Wysokiego Sejmu w przedmiocie zbadania urządzeń lekarskich i administracyjnych krajowego zakładu obłąkanych w Kulparkowie, tudzież o wydanych przez Wydział krajowy zarządzeniach oraz z przedstawieniem odpowiednich wniosków (**Aleg. 35.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 34 porządku dziennego. P. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie oparkania parku zakładowego w Kulparkowie. (Aleg. 36.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 35 porządku dziennego, p. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie naprawy organów w kościele szpitala św. Łazarza w Krakowie. (Aleg. 37.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 36 porządku dziennego, p. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie osuszenia frontowej ściany starego gmachu szpitala św. Łazarza w Krakowie. (Aleg. 38.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 37 porządku dziennego. P. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia w szpitalu św. Łazarza w Krakowie jeszcze jednej posady sykundaryusza II. klasy i jednej akuszerki. (Aleg. 39.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 38 porządku dziennego; p. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o budynkach szpitali prowincjonalnych (Aleg. 40.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

JE. Książe Marszałek. Czy żąda kto głosu?

P. Dr. Czyżewicz. Proszę o głos.

JE. Książe Marszałek. P. Czyżewicz ma głos.

P. Dr. Czyżewicz. Proszę, aby to sprawozdanie było odesłane do komisji sanitarnej. Jest to sprawozdanie, które wyszło na podstawie wniosku przeszłorocznej komisji sanitarnej, godzi się przeto, aby to sprawozdanie tam wróciło.

JE. Książe Marszałek. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard. Zgadza się z propozycją p. Czyżewicza.

JE. Ks. Marszałek. Jest wniosek odesłania tego sprawozdania do komisji sanitarnej. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Przystępujemy do punktu 39. porządku dziennego. P. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia subwencji na pokrycie blachą dachu nad zakładem głuchoniemych we Lwowie. (Aleg. 41.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wys. Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 40. porządku dziennego. P. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wnioskach do zmiany sejmowej ordynacji wyborczej i statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 r. tudzież dodatku do statutu krajowego z tejże samej daty. (**Aleg. 42.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wys. Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji prawniczej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 41. porządku dziennego. P. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciach rachunkowych galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1890 z przedłożeniem preliminarzy tego funduszu za rok 1892. (**Aleg. 43.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wys. Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji budżetowej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 42. porządku dziennego. Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu ustawy z dnia 20. marca 1891, Nr. 35. Dz. ust. kr. o poborze krajowych opłat konsumcyjnych. (**Aleg. 44.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wys. Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji budżetowej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 43. porządku dziennego. Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku posła Sawczaka i tow. w przedmiocie zmiany kompetencji sądów powołanych do judykatury w sprawach o czyny karygodne wedle ustaw z dnia 29. lutego 1880. Nr. 35 i 37, Dz. u. p, a względnie ustawy z 24. maja 1882, Nr. 51 Dz. ust. p. (**Aleg. 45.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wys. Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 44. porządku dziennego. Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o projekcie ustawy dotyczącej się ulg legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych. (**Aleg. 46.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wys. Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 45. porządku dziennego. Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o zakupienie parceli gruntu z realności należącej do fundacyi św. Łazarza we Lwowie pod lk. 70¹/₄ i przyłączenie jej do obszaru gmachu c. k. żandarmeryi. (**Aleg. 47.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wys. Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 46. porządku dziennego. Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Reprezentacji gminnej miasteczka Rozdołu i kilku gmin okolicznych w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Starostwa z Żydaczowa do Rozdołu. (**Aleg. 48**).

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 47. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego, p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Zygmunta Pruszyńskiego i innych w sprawie ustanowienia nowego c. k. sądu powiatowego z siedzibą w Skrzydlniej. (**Aleg. 49**).

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 48. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie c. k. Rządowi opinii względem ustanowienia nowego c. k. sądu powiatowego w Żołyńi. (**Aleg. 50**).

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 49. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego, p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji Zwierzchności gminy Jabłonowa i okolicznych gmin w sprawie ustanowienia nowego c. k. sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa kołomyjskiego z siedzibą w Jabłonowie. (**Aleg. 51**).

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji prawniczej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 50. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Dr. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji mieszkańców powiatu sokalskiego w sprawie utworzenia nowego c. k. sądu powiatowego w Krystynopolu. (**Aleg. 52**).

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 51. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy i obszaru dworskiego Wilamowice i innych w sprawie utworzenia w tej miejscowości nowego Sądu powiatowego. (**Aleg. 53**).

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 52. porządku dziennego. Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy Wielkie Oczy i okolicznych gmin w sprawie przeniesienia siedziby Sądu powiatowego z Krakowca do Wielkich Ócz. (**Aleg. 54.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba to sprawozdanie raczyła odesłać do komisji administracyjnej

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (nikt) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty. Przystępujemy do punktu 53. porządku dziennego. Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego o przeniesieniu gminy i obszaru dworskiego Bałucyn z okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Złoczowie do okręgu Sądu powiatowego w Glinianach i Starostwa w Przemyślanach. (**Alleg. 55.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 54. porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Machliniec z okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju do okręgu Reprezentacji powiatowej w Żydaczowie. (**Aleg. 56.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać komisji administracyjnej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, pro-

szę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 55 porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu Reprezentacji powiatu we Lwowie do okręgu Reprezentacji powiatowej w Gródku. (**Aleg. 57.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 56 porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o przeniesienie gminy i obszaru dworskiego Zalesie z okręgu Sądu powiatowego w Złotym Potoku do okręgu Sądu powiatowego w Monasterzyskach. (**Aleg. 58.**)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 57 porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie c. k. rządowi opinii względem przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Piwoda z okręgu Sądu powiatowego w Sienia-

wie do okręgu Sądu powiatowego w Jarosławiu. (Aleg. 59.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Przystępujemy do punktu 58 porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak (czyta:)

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o uchwalenie rezolucji do c. k. Rządu w sprawie ustanowienia c. k. Trybunału I. instancyi z siedzibą w Czortkowie i ośmiu c. k. Sądów powiatowych, co do których Wysoki Sejm już poprzednio udzielił c. k. Rządowi swą opinię. (Aleg. 60.)

Pod względem formalnym wnoszę, aby Wysoka Izba raczyła odesłać to sprawozdanie do komisji prawniczej.

JE. Ksiązę Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek przyjęty.

Porządek dzienny wyczerpany.

P. Kramarczyk. Proszę o głos.

JE. Ksiązę Marszałek. P. Kramarczyk ma głos.

P. Kramarczyk.

Wysoki Sejmie!

Ponieważ jest wogóle wiadomem, że wskutek drożyzny, jaka panuje w tym roku w całej Galicyi, umarło 2 nauczycieli śmiercią głodową t. j. jeden nauczyciel i jedna nauczycielka, stawiam naglący wniosek, ażeby nauczycielom uchwalono przynajmniej 20% dodatek drożyzniany od 1. stycznia 1892 do 30. sierpnia 1892 wypłacać się mający.

Powtóre prosiłbym Wysokiej Izby, ażeby się przyczyniła do tego i poleciła komisji szkolnej wypracować projekt, o ile to na przyszłość jest możebnem, poprawienia bytu nauczycielskiego, albowiem w takich warunkach i w takim bycie jak teraz nauczyciele dalej pracować nie mogą.

JE. Ksiązę Marszałek. Proszę o podanie wniosku na piśmie. Tymczasem przystępujemy do odczytania innych wniosków, które wpłynęły.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz (czyta):

Wniosek.

Artykuły 11. 13. i 17. ustawy szkolnej z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. ust. kr. III. Nr. 16. z r. 1889) uchyla się w osnowie dotychczasowej i mają brzmieć odtąd, jak następuje:

Art. 11.

Roczne płace nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

A) W szkołach pospolitych:

I. klasa we Lwowie i w Krakowie: w połowie posad 900 zł. w drugiej połowie 800 zł.

II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000: 600 zł.

III. klasa, z ludnością od 6.000 do 10.000: 500 zł.

IV klasa, z ludnością od 2.000 do 6.000:

a) w gminach miejskich 450 zł.

b) w gminach wiejskich 400 zł.

V. klasa z ludnością niżej 2.000: 300 zł.

B) W szkołach wydziałowych osobnych i w klasach szkół wydziałowych, połączonych z pospolitemi.

I. klasa we Lwowie i w Krakowie: 900 zł

II. „ w gminach z ludnością ponad 10.000: 800 zł.

III. klasa w gminach z ludnością ponad 6.000 do 10.000: 700 zł.

IV. klasa w gminach z ludnością niżej 6.000: 600 zł.

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa na podstawie urzędownie ogłoszonych rezultatów ostatniego spisu ludności i rewiduje go bezpośrednio po każdym ponownym spisie.

W miastach i miasteczkach pobiera nauczyciel dodatek na mieszkanie wynoszący 10% stałej płacy, o ile nie jest uprawniony do żądania mieszkania, a względnie opłaty na mieszkanie.

b) Płaca młodszego nauczyciela w pierwszych dwóch klasach szkół pospolitych, tudzież we wszystkich szkołach wydziałowych wynosi 60% płacy starszego nauczyciela szkoły, przy której młodszy nauczyciel pełni służbę.

Płacę młodszego nauczyciela w trzech następnych klasach szkół pospolitych, tudzież płacę

młodszeo nauczyciela, stale zawiadującego szkołą filialną ustanawia się na 300 zł. rocznie.

Za podstawę do obliczenia płacy młodszeo nauczyciela w szkołach pospolitych klasy pierwszej przyjmuje się płacę starszeo nauczyciela w kwocie 800 zł.

c) Nauczyciel tymczasowo ustanowiony, pobiera płacę nauczyciela stałego, którego miejsce zastępuje, jeżeli zaś ustanowiony jest na posadzie nadetatowej, w każdym razie płacę młodszeo nauczyciela.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznaje Rada szkolna krajowa nauczycielom na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienagannej i skutecznej służby, licząc od dnia stałej nominacji przy publicznych szkołach ludowych.

Każdy dodatek pięcioletni, zarówno przyznany przed wejściem w życie niniejszej ustawy, jakoteż na przyszłość przyznać się mający, wynosi od wejścia w życie tej ustawy dla wszystkich nauczycieli szkół wydziałowych i pospolitych, stale zamianowanych, bez różnicy 50 zł. rocznie

Dodatek pięcioletni przyznany być może najwięcej razy pięć.

Nauczycielom młodszym, mianowanym stale przed wejściem w życie niniejszej ustawy, pięcioletnie liczyć należy od chwili, kiedy ustawa ta wejdzie w życie. Tylko u tych nauczycieli młodszych, którzy stale zawiadują szkołą filialną i którym prawo do pięcioletnia przyznaniem już było na mocy ustawy z dnia 2. lutego 1885 (Dz. u. kr. 27.) pierwsze pięcioletnie liczy się od tego czasu, od którego owe prawo na mocy powyższej ustawy nabyli.

Nauczycielom mianowanym stale przed wejściem w życie ustawy z dnia 2. maja 1873 (Dz. u. kr. Nr. 251), którzy otrzymali następnie stale posady z płacą, wymierzoną według co tylko przytoczonej lub według niniejszej ustawy, należy się pierwszy dodatek pięcioletni dopiero z upływem piętnastego roku całej dotychczasowej służby, lub z upływem piątego roku stałej służby na nowym etacie.

Art. 17.

Nauczyciel pobiera 1% płacy miesięcznej za każdą godzinę nauki, udzielonej ponad obowiązkowe 30 godzin tygodniowo z polecenia

Rady szkolnej okręgowej, jeżeli nauka udzielana ponad obowiązek trwa najmniej przez jeden miesiąc.

Lwów dnia 3. marca 1892.

Zoll, Madeyski,
wnioskodawcy.

Koziobrodzki, Łączyński, Tomisław Rozwadowski, Władysław Struszkiewicz, Fr. Jędrzejowicz, ks. Chotkowski, J. Stadnicki, Balasits, J. Męciński, G. Romer, T. Romer, Jan Tarnowski, St. Tarnowski star., August Gorayski, Leon Chrzastowski, Józef Popowski, Scipio, Stan. Jędrzejowicz, Franc. Paszkowski.

JE. Książę Marszałek. Z wnioskiem tym postąpię regulaminowo. Proszę odczytać drugi wniosek.

Sekretarz p. Paszkowski (czyta):

Wniosek.

Zważywszy, że liczba kandydatów do stanu nauczycielskiego w szkołach ludowych od pewnego czasu stale się zmniejsza, a nawet i nauczyciele już przy szkołach ludowych zamianowani posady swe opuszczają i przechodzą do innych zatrudnień;

zważywszy, że skutkiem tego pojawia się coraz groźniejszy a urzędownie stwierdzony brak sił nauczycielskich, które uniemożliwiają wykończenie bardzo jeszcze niedostatecznej organizacji szkół ludowych w naszym kraju;

zważywszy, że temu wzrastającemu brakowi sił nauczycielskich tylko przez polepszenie bytu nauczycieli ludowych w najliczniejszej, a najgorzej płatnej ich kategorii zapobiedz można, wnoszą podpisani.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 1. stycznia 1889, o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych (Dz. ust. kraj. z r. 1889, cz. III Nr. 16).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Art. 11. ustawy z dnia 11. stycznia 1889 o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych (Dz. ust. kraj.

r. 1889, Oz. III. Nr. 16), znosi się w dotychczasowym brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

Art. 11.

a) Roczne płace nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

A) W szkołach pospolitych:

I. klasa we Lwowie i Krakowie: w połowie posad 900 zł., w drugiej połowie 800 zł.

II. klasa w gminach z ludnością ponad 10.000: 600 zł.

III. klasa w gminach z ludnością od 6.000 do 10.000: 500 zł.

IV. klasa w gminach z ludnością niżej 6.000 zł.:

a) w gminach miejskich 450 zł.

b) w gminach wiejskich 400 zł.

B) W szkołach wydziałowych osobnych i w klasach szkół wydziałowych, połączonych z pospolitemi:

I. klasa we Lwowie i w Krakowie 900 zł

II. klasa w gminach z ludnością ponad 10.000: 800 zł.

III. klasa w gminach z ludnością ponad 6.000 do 10.000: 700 zł.

IV. klasa w gminach z ludnością 6.000: 600 zł.

Podział szkół na powyższe klasy skutecznia Rada szkolna krajowa na podstawie urzędnie ogłoszonych rezultatów ostatniego spisu ludności i rewiduje go bezpośrednio po każdym spisie.

W miastach i miasteczkach pobiera nauczyciel w klasach drugiej, trzeciej i czwartej szkół pospolitych dodatek na mieszkanie, wynoszący 10% stałej płacy, o ile nie jest uprawniony do żądania mieszkania, a względnie opłaty na mieszkanie.

b) Płaca młodszego nauczyciela wynosi 60% płacy starszego nauczyciela szkoły, przy której młodsi nauczyciel pełni służbę. W żadnym razie jednak nie może być niższą od 300 zł. rocznie.

Jeżeli nauczyciel młodsi stale zawiaduje szkołą filialną, otrzyma prócz powyższej płacy 50 zł. dodatku.

Za podstawę do obliczenia płacy młodszego nauczyciela w szkołach pospolitych klasy pierwszej, przyjmuje się płacę starszego nauczyciela w kwocie 800 zł.

c) Nauczyciel tymczasowo ustanowiony, pobiera płacę nauczyciela stałego, którego miejsce zastępuje, jeżeli zaś ustanowiony jest na posadzie nadetatowej, w każdym razie płacę młodszego nauczyciela.

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem pierwszym miesiąca następującego bezpośrednio po jej ogłoszeniu.

§. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu ministrowi oświaty.

We Lwowie dnia 3. marca 1892.

Dr. Adam Asnyk, Dr. Julian Olpiński, Wiktor Zbyszewski, Dr. Midowicz, Dr. Czyżewicz, Michalski, Ks. Sawa, Palch, T. Merunowicz, Lenartowicz, Szczepanowski, Romanowicz, Gross, Goldman, Dworski, Klemensiewicz, Rogoyski.

JE. Książę Marszałek. Z wnioskiem tym postąpię regulaminowo. Proszę odczytać dalszy wniosek do łaski złożony.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz (czyta):

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wyraża żywe ubolewanie z powodu, że wbrew postanowieniom statutu krajowego, nie był w roku 1891 zwołany i że przez to pozbawiony był możności spełnienia w czasie właściwym swego zadania tak pod względem ustawodawczym, jakoteż pod względem zarządu skarbem krajowym i krajowymi zakładami.

2. Sejm oświadcza, że obecna sesja Sejmowa ma tylko zastąpić sesję z roku 1891 — wyraża przeto przekonanie, iż w ciągu roku 1892 zwołaną będzie osobna, właściwa sesja za rok bieżący.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na przyszłość starał się o ścisłe przestrzeganie prawa kraju, ze statutu krajowego płynącego, ażeby Sejm był zwoływany co roku, w porze właściwej i na czas dostateczny do wykonania wszelkich czynności, do których Sejm jest konstytucyjnie powołany.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby nad wykonaniem powyższych uchwał czuwał, w razie potrzeby z całą stanowczością

o nie się upomniał, a ewentualnie i deputacyą do Najjaśniejszego Pana sprawę poparł.

Lwów dnia 3. marca 1892.

Wnioskodawca:

Piotr Gross.

Dworski, Szczepanowski, Romanowicz, Dr. Adam Asnyk, Goldman, Albin Rayski, Czyżewicz, Zbyszewski, M. Michalski, T. Merunowicz, Palch, Ks. Sawa, Lenartowicz, Dr. Olpiński, Klemensiewicz, W. Rogoyski, Dr. Midowicz.

JE. Książę Marszałek. Z wnioskiem tym postąpię reglaminowo. Proszę odczytać wniosek czwarty.

Sekretarz p. Ochrymowicz (czyta):

Wnesenie.

Zważywszy, szczo nasz kraj maje za mało gimnazyj tak z ohladu na czysło swojeji ludnocy, i swoji potreby, jak takoz w poriwnaniu z ynszymy krajamy koronnymy Monarchiji;

zważywszy, szczo ymnenno połudnewo-wschidna czast' naszoho kraju na 7 powiatiw z ludnocy 595.074 dusz, krim nyzszoji gimnaziji w Buczaczy ne posidaje ani odnoji szkoły serednoji;

zważywszy, szczo toja czast' kraju jest' perewažno zameszkana czerez Rusyniw, bo pobicz 31·8% meszkanciw, używajuczych jazyka polskoho, znachodyt' sia w nij 66·52% meszkanciw, używajuczych jazyka ruskoho;

zważywszy, szczo Rusyny w zahali na blyzko (3,000.000) try miliony dusz w Hałyczyni majut' lysz odnu gimnaziju ruskmu u Lwowi i czotyry klasy riwnorjadni (paralelky) w Peremyszły, pidpysani wnosiat' :

Wysokij Sojm zwołył' uchwałyty:

„Wzywaje sia c. k. Prawytelstwo, szczo by w połudnewo-wschidnij czasty Hałyczyny pry mirom w Czortkowi, Buczaczy, abo w Kołomyji założyło gimnaziju z ruskym jazykom wykładowym“.

U Lwowi dnia 3. n. s. marta 1892

Wneskodatel: Dr. Damian Sawczak w. r., Sylwester Sembratowycz, Dr. Julijan Pelesz, Julijan Kuliowski, J. Romańczuk, Nykołaj Siczynskij, Huryk Josyf, Sirko, D. Teofil Okunewskij, K. Hamorak, Dr. Olpiński, Herasymowycz, Kowalskij, Barabas, Ochrymowycz.

JE. Książę Marszałek. Z wnioskiem tym postąpię regulaminowo. Proszę odczytać wniosek piąty.

Sekretarz p. Dr. Włodzimierz Kozłowski (czyta):

Wniosek.

Zważywszy, że dotychczasowa płaca nauczycieli szkół ludowych w kwocie 300 zł. a. w. rocznie pobierana nie wystarcza na zaspokojenie najniezbędniejszych potrzeb życia;

zważywszy, że niedostateczne utrzymanie utrudnia w wysokim stopniu wypełnianie sumienne obowiązków nauczania,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Nauczycielom, stale przy szkołach ludowych mianowanym, których roczna płaca nie przekracza 300 zł. a. w., podwyższa się takowa z fundusów krajowych o 50 zł. a. w. rocznie, począwszy od dnia 1. września 1892“.

Tytus Kowalski, Marchwicki, Midowicz, Trzeciecki, Tyszkowski, Koziobrodzki, Zagórski, Różankowski, Schnell, Kuliowski, Sembratowicz, Isakowicz, F. Jędrzejowicz, Łączyński, Klemens Dzieduszycki, Rutowski, Sirko, Polonowski, M. Torosiewicz, Szeptycki, Rozwadowski, Herasymowicz, Sawczak, Żardecki, Dr. Okuniewski, Dr. Olpiński, Siczynski, Ochrymowicz, Morawski“.

JE. Książę Marszałek. Z wnioskiem tym postąpię regulaminowo. Proszę odczytać teraz wniosek naglący p. Kramarczyka.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz (czyta):

Wniosek.

Ponieważ jest wogóle wiadomem, że wskutek drożyzny, jaka w tym roku panuje, umarło śmiercią głodową dwóch nauczycieli przy szkołach ludowych wiejskich; t. j. jeden nauczyciel i jedna nauczycielka, a reszta nauczycieli żyje — można śmiało twierdzić — w największym niedostatku i nie jest w stanie obowiązków swoich należycie wykonywać, dlatego stawiam jako naglący wniosek:

I. ażeby wszystkim nauczycielom w całym kraju uchwalić zaraz dodatek drożyzniany w wysokości 20% za czas od 1. stycznia do 30. sierpnia 1892 tymże wypłacić się mający; zaś

II. by polecić komisyi szkolnej wypracowanie projektu, o ile na przyszłość jest możebna sprawa poprawienia bytu nauczycieli.

Lwów dnia 3. marca 1892.

Wnioskodawca.

Kramarczyk, w. r.

JE. Książę Marszałek. Ponieważ poseł Kramarczyk wnosi nagłość tego wniosku, przeto podam żądanie nagłości do poparcia. Kto po-

piera nagłość wniosku p. Kramarczyka, raczy rękę podnieść. (Dostateczna liczba.) Nagłość jest dostatecznie popartą. Otwieram dyskusję nad nagłością.

P. Dr. Stanisław hr. Badeni. Proszę o głos.

JE. Książę Marszałek. P. Stanisław Badeni ma głos.

P. Dr. Stanisław hr. Badeni. Już postawione dziś z trzech stron wnioski w sprawie poprawienia doli nauczycieli ludowych dowodzą, że Wysoka Izba sprawę tę za nagłą i odpowiadającą istotnym potrzebom uważa. Ale inna rzecz jest uważać rzecz jakąś w ogóle za nagłą t. j. taką, która w bieżącej sesji ma być załatwioną, a inna rzecz uważać ją za tak nagłą, iżby ją można z pominięciem formalności i bez dokładnego zastanowienia się nad nią załatwić; tem bardziej, że pierwsza część wniosku p. Kramarczyka znaczy w cyfrach tyle, co wydatek z funduszu krajowego 330.000 zł. Druga zaś część wniosku nie jest możliwą do doraźnego załatwienia z powodu, że zostały postawione inne wnioski równobrzmiące, które regulaminowo traktowane będą.

Przeto oświadczam się przeciw nagłości i proszę o regulaminowe traktowanie wniosku p. Kramarczyka.

JE. Książę Marszałek. Czy żąda kto jeszcze głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, dyskusya zamknięta. Kto jest za nagłością wniosku p. Kramarczyka, raczy rękę podnieść. (Mniejszość.) Nagłość upadła. Zatem postąpię z wnioskiem tym regulaminowo.

Proszę p. sekretarza o odczytanie porządku dziennego następnego posiedzenia, które naznaczam na jutro godz. 11 z rana.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz (czyta):

Porządek dzienny

2. posiedzenia, 3. sesji, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w Piątek dnia 4. Marca 1892 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem zmiany ustawy z dnia 1. stycznia 1889 Nr. 16. Dz. u. kr. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego.

2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych

i c. k. seminariów nauczycielskich za rok szkolny 1890/91.

Sprawozdawca poseł Chamiec.

3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich w Galicyi w roku szkolnym 1890/91.

4. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem na odpisanie gminie m. Bohorodczany zaległości z tytułu prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 1.609 zł. 35¹/₂ ct. w. a.

Sprawozdawca poseł Chamiec.

5. Sprawozdanie wyborów uzupełniających:

- a) z kuryi gmin wiejskich pow. buczackiego,
- b) " " " " chrzanowskiego,
- c) " " " " przemyskiego,
- d) " " " " myślenickiego.

6. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o prośbie Reprezentacyi gminy m. Lwowa o czasowe uwolnienie od dodatków do podatków tych budynków we Lwowie, które będą nowo wybudowane w miejsce 180 a względnie 181 domów, przeznaczonych na zburzenie w celu poprawy stosunków zdrowotnych w niektórych częściach miasta.

Sprawozdawca poseł Romanowicz.

7. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia hordowli bydła.

Sprawozdawca poseł Romanowicz.

8. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Sprawozdawca poseł Romanowicz.

9. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie budowy krajowego zakładu położnic we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Hoszard.

10. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy Olszanik o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania w Wiedniu sierót Maryi i Pauliny Andruchów.

Sprawozdawca poseł Hoszard.

11. Wybór czterech sekretarzy, czterech kwestorów i dwunastu rewidentów.

12. Wybór komisyj — a to:

budżetowej	z 17 członków
administracyjnej	17 "
bankowej	13 "
drogowej	13 "
gminnej	13 "
gospodarstwa krajowego	17 "
szkolnej	17 "
prawniczej	9 "

przemysłowej	z 13 członków
petycyjnej	24 "
sanitarnej	13 "

JE. Księżę Marszałek. Następne posiedzenie jutro o 11. godzinie zrana. Dzisiejsze posiedzenie zamykam.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. min. 45 z południa.

